

การพัฒนาประสบการณ์การอ่านของเด็กอนุบาลด้วยนิทานเมืองเพชรบุรี*

Developing Reading Experiences among Kindergarten Children through Phetchaburi Folk Tales

รัชนี นกเทศ

Ratchanee Nokthet

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand.

Corresponding Author's Email: Kruple.ratchanee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 2) พัฒนาหนังสือนิทานเมืองเพชรบุรีและแผนการจัดประสบการณ์การอ่านที่เหมาะสมกับพัฒนาการและบริบทท้องถิ่น 3) ทดลองใช้หนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์การอ่านกับเด็กอนุบาลปีที่ 3 และ 4) ประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมดังกล่าวโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นก่อนและหลังการทดลอง การวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) กลุ่มตัวอย่างคือเด็กอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี จำนวน 60 คน ที่เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสารแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินการปฏิบัติ การอ่านใน 2 ด้าน ได้แก่ “ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน” และ “การรักการอ่าน” เครื่องมือได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) และทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ตลอดจนใช้ สถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์ (Dependent t-test) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของเด็กก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 โดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง เด็กมีความสนใจการอ่านไม่ต่อเนื่องและใช้คำศัพท์ใหม่ได้จำกัด ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการอ่านที่สังเคราะห์ได้ถูกนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนา 2) หนังสือนิทานจำนวน 4 เรื่อง และแผนการจัดประสบการณ์ 12 แผน ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ “มาก” ($M = 4.62$, $S.D. = 0.41$) สะท้อนความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ภาพประกอบ และความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นเพชรบุรี 3) การทดลองใช้พบว่าเด็กมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกิจกรรมได้ดี เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ และเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์ชีวิตจริง 4) หลังการจัดกิจกรรม เด็กมีพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พฤติกรรมการอ่านดีขึ้นจากร้อยละ 65.20 เป็นร้อยละ 89.35 ทั้งนี้ ครูและผู้เชี่ยวชาญประเมินว่านวัตกรรมมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($M = 4.70$, $S.D. = 0.28$)

คำสำคัญ: การพัฒนาการอ่าน; ประสบการณ์การอ่าน; เด็กอนุบาล; เพชรบุรี

Abstract

This research aimed to: 1) study and analyze fundamental information regarding the reading behaviors of Kindergarten 3 children; 2) develop Phetchaburi local tale storybooks and reading experience plans that are appropriate for children's developmental levels and local cultural context; 3) implement the developed storybooks and reading experience plans with Kindergarten 3 children; and 4) evaluate the effectiveness of these innovations by comparing children's reading behaviors and their knowledge of local culture before and after the intervention. The study employed a Research and Development (R&D) design. The participants were 60 Kindergarten 3 children, aged 5–6 years, selected through purposive sampling. The research instruments included a document analysis form, interview forms, and performance-based assessment tools measuring two key aspects of reading: "reading knowledge" and "reading motivation." All instruments were validated by experts using the Item–Objective Congruence (IOC) technique and were pilot-tested prior to actual implementation. Data were analyzed through content analysis and descriptive statistics, including mean, standard deviation, and percentage, together with the dependent t-test to compare children's reading behaviors and their knowledge of local culture before and after the experiment.

The research findings revealed that: 1) The overall reading behaviors of Kindergarten 3 children were at a moderate level. Children exhibited inconsistent interest in reading and demonstrated limited ability to use new vocabulary. The synthesized reading behavior indicators were used as a framework for developing the innovations. 2) Four storybooks and twelve reading experience plans received expert evaluations at a "high" level of quality ($M = 4.62$, $S.D. = 0.41$), reflecting their appropriateness in terms of content, language, illustrations, and alignment with the local Phetchaburi context. 3) During the implementation, children actively participated and responded well to the activities. They learned new vocabulary and were able to connect story content with their real-life experiences. 4) After the intervention, children's reading behaviors and local knowledge significantly improved at the 0.01 level. Reading performance increased from 65.20% to 89.35%. Additionally, teachers and experts rated the innovations as highly appropriate and highly beneficial ($M = 4.70$, $S.D. = 0.28$).

Keywords: Reading Development; Reading Experience; Kindergarten Children; Phetchaburi

บทนำ

เด็กปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานชีวิต เนื่องจากสมองของเด็กในช่วงอายุ 0–6 ปี มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและมีความไวต่อการเรียนรู้มากที่สุด (UNESCO, 2022; UNICEF, 2023) หากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม ย่อมส่งผลดีต่อพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันจะนำไปสู่การเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและมีศักยภาพในการเป็นพลเมืองที่สร้างสรรค์ในอนาคต (Center on the Developing Child, 2021; National Institute for Early Education Research, 2020)

หนึ่งในกระบวนการสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านคือ “การอ่าน” ซึ่งไม่เพียงสร้างองค์ความรู้ แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการคิด การใช้ภาษา การสื่อสาร และปลูกฝังพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (OECD, 2020; Snow, 2022) การส่งเสริมการอ่านตั้งแต่วัยอนุบาลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง งานวิจัยยืนยันว่าเด็กที่ได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่วัยเยาว์มีแนวโน้มเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใฝ่รู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (Mol and Bus, 2018; Schickedanz and Collins, 2020) อีกทั้ง ยังช่วยลดปัญหาการเรียนรู้ถดถอย (Learning Loss) และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (World Bank, 2021)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหนังสือและสื่อเสริมประสบการณ์การอ่านจำนวนมาก ทั้งที่ตีพิมพ์จำหน่ายทั่วไป และเผยแพร่ผ่านสื่อดิจิทัล แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการบูรณาการกับ “บริบทท้องถิ่น” ทั้งที่เรื่องราวเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ ความภาคภูมิใจ และจิตสำนึกความเป็นพลเมือง (UNESCO, 2019) จังหวัดเพชรบุรีถือเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น พระนครคีรี (เขาวัง) วัดมหาธาตุวรวิหาร ขนมห่มอแก และหาดเจ้าสำราญ ซึ่งไม่เพียงเป็นมรดกทางภูมิปัญญา แต่ยังสามารถใช้เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้

ผลการศึกษาในแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2566–2570 ชี้ให้เห็นว่าด้านการศึกษาโดยเฉพาะทักษะการอ่านยังไม่บรรลุเป้าหมายที่คาดหวัง โดยพบว่าเด็กจำนวนมากยังมีทักษะการอ่านพื้นฐานต่ำกว่ามาตรฐาน ความสนใจการอ่านไม่ต่อเนื่อง และมีการใช้คำศัพท์ใหม่ได้จำกัด การสร้างรากฐานการอ่านในระดับปฐมวัยจึงเป็นภารกิจสำคัญและเร่งด่วน เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กสู่การศึกษาระดับประถมศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในระยะยาว แนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพคือการใช้ “นิทาน” ทั้งการเล่านิทาน การอ่านภาพ และการใช้สัญลักษณ์ โดยมีครูเป็นผู้ออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจ (Bus, Van IJzendoorn, and Pellegrini, 2019) การอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ยังช่วยให้เด็กซึมซับโครงสร้างภาษาและพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Siraj-Blatchford et al., 2021) งานวิจัยยืนยันว่านิทานที่สั้น กระชับ สนุกสนาน และมีภาพประกอบที่น่าสนใจ จะช่วยให้เด็กเพลิดเพลินและเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง (Schickedanz and Collins, 2020; Mol and Bus, 2018)

นอกจากนี้ การเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เช่น เรื่องราว วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจในรากเหง้า ความภาคภูมิใจ และความผูกพันต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงบริบท (Context-Based Learning) ที่เน้นว่าการเรียนรู้จะมีความหมายมากที่สุดเมื่อเด็กสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่ใกล้ชิดชีวิตจริง (Bronfenbrenner, 2005; UNESCO, 2019)

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาปฐมวัย ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสื่อการอ่านที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นเพชรบุรี เนื่องจากสื่อดังกล่าวไม่เพียงช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน แต่ยังสร้างรากฐานความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด และเตรียมความพร้อมเด็กสู่การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา อีกทั้งยังตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการอ่านในระดับชาติ เช่น การทดสอบความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนา “นิทานเมืองเพชรบุรี” เพื่อเป็นสื่อเสริมสร้างประสบการณ์การอ่านสำหรับเด็กอนุบาล โดยคาดหวังว่าจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างเด็กที่รักการอ่านควบคู่กับการมีสำนึกรักท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3
2. เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานเมืองเพชรบุรี และแผนการจัดประสบการณ์การอ่านที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอนุบาลปีที่ 3 และเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น
3. เพื่อทดลองใช้หนังสือนิทานเมืองเพชรบุรีและแผนการจัดประสบการณ์การอ่านกับเด็กอนุบาลปีที่ 3
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของเด็กอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านในระดับปฐมวัย การใช้ นิทาน/หนังสือภาพ การอ่านเชิงสนทนา (Dialogic/interactive reading) ตลอดจนแนวคิดการเรียนรู้ เชิงบริบท (Context/Place-based) เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิด วิธีออกแบบสื่อ และ “ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการอ่าน-ความรู้ท้องถิ่น” สำหรับใช้พัฒนานิทานและแผนการจัดประสบการณ์การอ่านสำหรับเด็กอนุบาลปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม

ดำเนินการสำรวจบริบทของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีที่เข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของครูและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังได้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ “ท้องถิ่น เพชรบุรี” ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์และของดีประจำจังหวัด ตลอดจน วิถีชุมชน เพื่อนำมาประมวลเป็นแกนเรื่องสำหรับพัฒนานิทานและกิจกรรมการอ่าน จากนั้นจึงจัดทำต้นแบบ สื่อและแผนการจัดประสบการณ์ ทดลองใช้ในชั้นเรียน และสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงก่อนการสร้างเป็นต้นแบบ สมบูรณ์สำหรับใช้งานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย (1) ครูอนุบาลผู้รับผิดชอบชั้นเรียน ซึ่งทำหน้าที่ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบริบท ชั้นเรียน วิธีการจัดประสบการณ์ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านของเด็ก (จำนวน 6 คน จาก 3 โรงเรียน) (2) เด็กอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี (โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง หลักในการทดลองใช้นิทานและแผนการจัดประสบการณ์ (จำนวน 60 คน โรงเรียนละ 20 คน) (3) ผู้ปกครอง/ ผู้ดูแล เพื่อสะท้อนพฤติกรรมการอ่านที่บ้านและการสนับสนุนด้านภาษาที่เด็กได้รับจากครอบครัว (จำนวน 60 คน) (4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย/นิทาน/วัฒนธรรมเพชรบุรี ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพนิทาน แผนการจัดประสบการณ์ และเครื่องมือวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ (จำนวน 5 คน) และ (5) ผู้บริหารหรือหัวหน้าสายชั้น เพื่อสะท้อนภาพรวมการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษา ความเป็นไปได้ในการ นำไปใช้จริง และแนวทางการขยายผลเชิงระบบของสถานศึกษา (จำนวน 3 คน)

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

1) การสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสำรวจบริบท ปัญหา และความต้องการ ตลอดจนยืนยันความเหมาะสมของเนื้อหาเชิงท้องถิ่น และระบุ เงื่อนไขความสำเร็จของการนำไปใช้จริงในชั้นเรียน

2) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ระดมความคิดเห็นจากครูและผู้ปกครองต่อ “แบบร่างนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการอ่าน” เพื่อนำมาปรับปรุงด้านภาษา ภาพประกอบ ลำดับขั้นตอนการอ่าน และแนวทางการตั้งคำถามที่ใช้กระตุ้นการคิดและการสนทนาให้สอดคล้องกับ พัฒนาการของเด็กและเวลาในชั้นเรียน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสนับสนุน และการติดตามผลที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

3) การพัฒนาและทดลองใช้สื่อ พัฒนานิทานเมืองเพชรบุรีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ต้นตาลตะลุยเขาวัง, ขนมหวานเมืองเพชร, เทียวทะเลเพชรบุรี และ เขาวังแห่งเมืองเพชร พร้อมแผนการจัดประสบการณ์จำนวน 12 แผน โดยใช้ แบบประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment Form) เป็นเครื่องมือประเมินคุณภาพ ทั้งของสื่อและการจัดกิจกรรม ครอบคลุมด้านความสนใจและการมีส่วนร่วมของเด็ก การใช้คำศัพท์ใหม่ ความสามารถในการเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์จริง และความถูกต้องเหมาะสมของการจัดกิจกรรมของ ครู

เครื่องมือและสื่อทั้งหมดได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน (IOC) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้จริงในชั้นเรียน จากนั้นดำเนินการประเมินผลการใช้จริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึง ความเหมาะสม คุณภาพ และประสิทธิผล ของนิทานและแผนการจัด ประสบการณ์อย่างรอบด้าน

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ระยะก่อนการทดลอง (Pre-test) เก็บข้อมูลบริบทและความต้องการของครูและผู้ปกครอง รวมทั้ง ประเมินพฤติกรรมและประสบการณ์การอ่านพื้นฐานของเด็กอนุบาลปีที่ 3

ระยะทดลองใช้ (Implementation/Try-out) นำนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ต่อเนื่อง เป็นเวลา 4-6 สัปดาห์ โดยเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ แบบสังเกตชั้นเรียน บันทึกสะท้อนคิดของครู ผลงานของเด็ก แบบสัมภาษณ์สั้น และรายการตรวจสอบคุณภาพคาบอ่าน

ระยะหลังการทดลอง (Post-test) ประเมินพฤติกรรมและประสบการณ์การอ่านของเด็กซ้ำอีกครั้งเพื่อ เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้สื่อ พร้อมทั้งเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากครูและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความ เหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้แนวทางวิธีผสม ดังนี้

1) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การประชุม กลุ่มย่อย บันทึกสะท้อนคิด และการสังเกตชั้นเรียน เพื่อตีความและสังเคราะห์ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ บริบท ปัญหา ความต้องการ และพฤติกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 รวมถึงสะท้อนความคิดเห็นของครู และผู้ปกครองต่อความเหมาะสมของสื่อและแผนการจัดประสบการณ์การอ่าน

2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่ออธิบายคุณภาพของหนังสือนิทานและแผนที่พัฒนาขึ้น และใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลัง การทดลอง (Mean Difference) ร่วมกับการพิจารณาค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลง (Percentage Gain) เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของเด็กอนุบาลปีที่ 3

3) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัยได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน และผ่านการทดลองใช้ (Try out) ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อยืนยันความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือ ตามมาตรฐานการวิจัยทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การสรุปผลการวิจัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อ โดยผลที่ได้สามารถสรุปสาระสำคัญดังนี้

1) หนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในระดับ “มาก” และสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กอนุบาลปีที่ 3 รวมทั้งเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นเพชรบุรีได้อย่างเหมาะสม

2) การทดลองใช้หนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์กับเด็กอนุบาลปีที่ 3 แสดงให้เห็นว่าเด็กมีส่วนร่วม สนใจ และเชื่อมโยงการอ่านกับประสบการณ์จริงได้ชัดเจน

3) พฤติกรรมและประสบการณ์การอ่านของเด็กหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านความสนใจการอ่าน การใช้คำศัพท์ใหม่ และการเชื่อมโยงความรู้กับท้องถิ่น

4) นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนว่า มีความเหมาะสม มีประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ในระดับ “มากที่สุด”

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้นำเสนอเป็นรายวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นพัฒนาการของข้อมูลและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้และใช้เป็นกรอบในการพัฒนานวัตกรรม ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่าน และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เด็กส่วนใหญ่มีความสนใจในการอ่านไม่ต่อเนื่อง และมีการใช้คำศัพท์ใหม่ในระดับค่อนข้างต่ำ ครูปฐมวัยสะท้อนความต้องการสื่อและแนวทางการจัดประสบการณ์ที่สามารถเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นเพชรบุรีได้อย่างชัดเจน ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรมกรรมการอ่านที่สังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ ความสนใจในการอ่าน การมีส่วนร่วมระหว่างกิจกรรมการอ่าน การใช้คำศัพท์ใหม่ และการเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์จริง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานเมืองเพชรบุรี และแผนการจัดประสบการณ์การอ่านที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอนุบาลปีที่ 3 และเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่า หนังสือนิทานจำนวน 4 เรื่อง และแผนการจัดประสบการณ์จำนวน 12 แผนที่พัฒนาขึ้น ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ “มาก” ($M = 4.62$, $S.D. = 0.41$) โดยมีความเหมาะสมในด้านเนื้อหา ภาพประกอบ ความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก และสามารถสะท้อนบริบททางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพชรบุรีได้อย่างชัดเจน เพื่อนำเสนอรายละเอียดเชิงปริมาณของผลการประเมินคุณภาพ หนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ดังกล่าวจึงได้ถูกสรุปไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานเมืองเพชรบุรีและแผนการจัดประสบการณ์การอ่านจากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ คุณภาพ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.63	0.39	มาก
2. ความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา	4.58	0.42	มาก
3. ความสวยงามและความสอดคล้องของภาพประกอบ	4.67	0.40	มาก
4. ความสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กอนุบาลปีที่ 3	4.61	0.41	มาก
5. ความเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นเพชรบุรี	4.65	0.38	มาก
6. ความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการใช้จริงในชั้นเรียน	4.59	0.45	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.62	0.41	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อทดลองใช้หนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์การอ่านกับกลุ่มตัวอย่างเด็กอนุบาลปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครูปฐมวัยโดยใช้แผนการจัดประสบการณ์การอ่านอยู่ในระดับสูง ($M = 4.58$, $S.D. = 0.36$) ครูสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมตามขั้นตอนการอ่าน เช่น การชี้ชวน การตั้งคำถาม และการเชื่อมโยงเนื้อหาในนิทานกับท้องถิ่น ขณะเดียวกันเด็กแสดงออกถึงความสนใจ การมีส่วนร่วม และการโต้ตอบเชิงความหมายเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน รายละเอียดผลการทดลองใช้สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดลองใช้หนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์การอ่าน

ประเด็นประเมิน	ผลการวิจัย	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครูปฐมวัย	ครูสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมตามขั้นตอนการอ่าน ได้แก่ การชี้ชวน การตั้งคำถามกระตุ้นคิด และการเชื่อมโยงเนื้อหาในนิทานกับท้องถิ่นเพชรบุรี	4.58	0.36
ความสนใจของเด็กระหว่างกิจกรรมอ่านนิทาน	เด็กแสดงความสนใจต่อเนื้อหาและภาพประกอบ ติดตามเรื่องราวได้ต่อเนื่อง และมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากขึ้น	-	-
การมีส่วนร่วมของเด็กในกิจกรรม	เด็กเข้าร่วมสนทนาในชั้นเรียน ตั้งคำถาม ตอบคำถาม และร่วมทำกิจกรรมตามแผน	-	-

ประเด็นประเมิน	ผลการวิจัย	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
การใช้คำศัพท์ใหม่ของเด็ก	เด็กสามารถใช้คำศัพท์ใหม่ที่ปรากฏในนิทาน เช่น คำที่เกี่ยวกับสถานที่ สัญลักษณ์ และวัฒนธรรมเพชรบุรี	-	-
การเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์จริง	เด็กสามารถอธิบายหรือเชื่อมโยงเรื่องในนิทานกับสิ่งที่ตนเคยพบ เช่น เขาวิ่งชนหม้อแกง ทะเลเพชรบุรี	-	-
การตอบสนองเชิงความหมาย (Meaningful Response)	เด็กมีการโต้ตอบที่สะท้อนความเข้าใจ เช่น อธิบายเหตุการณ์ ลำดับเรื่อง หรือความรู้สึกต่อนิทาน	-	-

หมายเหตุ: รายการที่ไม่มีค่า M และ S.D. เป็นผลเชิงคุณภาพจากแบบสังเกตชั้นเรียนและบันทึกหลังสอน

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อประเมินประสิทธิผลของหนังสือนิทานและแผนการจัดประสบการณ์ โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของเด็กอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยที่พบว่าเด็กอนุบาลปีที่ 3 มีพฤติกรรมการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสนใจไม่ต่อเนื่อง รวมถึงใช้คำศัพท์ใหม่ได้จำกัด สามารถอธิบายได้จากการที่สื่ออ่านที่ใช้ในปัจจุบันยังไม่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงของเด็ก ส่งผลให้เด็กไม่สามารถสร้างความหมายจากเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง เมื่อเนื้อหาไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เด็กจึงไม่เกิดแรงจูงใจภายในที่จะมีส่วนร่วมกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Emergent Literacy ของ Teale and Sulzby (1986) ที่อธิบายว่าทักษะการรู้หนังสือเกิดจากประสบการณ์ทางภาษาในชีวิตจริง หากขาดประสบการณ์เหล่านี้ พฤติกรรมการอ่านย่อมพัฒนาได้จำกัด

ในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนสะท้อนความต้องการสื่อที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นเพชรบุรีอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ “บริบท” ในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Context-Based Learning ของ Gruenewald (2003) ที่ระบุว่าการเรียนรู้ของเด็กจะมีความหมายมากที่สุดเมื่อเชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม และพื้นที่ที่เด็กอาศัยอยู่ การขาดสื่ออ่านที่สะท้อนสถานที่ บุคคล หรือเหตุการณ์ใกล้ตัว จึงเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมการอ่านของเด็กยังอยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้น ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการอ่านที่สังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ ความสนใจ การใช้คำศัพท์ใหม่ และการเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์จริง จึงเป็นชุดตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสื่อและกิจกรรมอ่านสำหรับเด็กอนุบาลปีที่ 3 เพราะสอดคล้องกับทั้งพัฒนาการทางภาษาและบริบทการเรียนรู้ตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้การพัฒนานิทานและแผนจัดประสบการณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ตอบโจทย์ความต้องการของเด็กและครูได้อย่างตรงจุด สนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการรู้หนังสือตามแนวทางทางวิชาการ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็น โมเดล READ-LOCAL สำหรับการส่งเสริมการอ่านในเด็กอนุบาล โดยใช้นิทานท้องถิ่นเพชรบุรีร่วมกับการจัดประสบการณ์เชิงสนทนา โดยโมเดล READ-LOCAL ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนสำคัญ ซึ่งกำกับด้วยอักษรย่อและอักษรเต็มเพื่อเชื่อมโยงกับภาพที่ 1 อย่างชัดเจน ได้แก่

1) R – Review & Research Indicators (ศึกษาและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้) ศึกษาและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการอ่านและความรู้ท้องถิ่น (Research Indicators) เพื่อใช้เป็นกรอบพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

2) E – Experience-Based Design (พัฒนาสื่อและแผนประสบการณ์) พัฒนาสื่อและแผน ได้แก่ นิทานท้องถิ่น 4 เรื่อง และแผนประสบการณ์ 12 แผน ผ่านการออกแบบบนฐานประสบการณ์ (Experience-Based) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับบริบทเพชรบุรี

3) A – Apply & Assist Through Coaching (ทดลองใช้และโค้ชซึ่งติดตามผล) ทดลองใช้และติดตามผล โดยครูนำนวัตกรรมและแผนไปใช้จริงในชั้นเรียน พร้อมมีการโค้ชซึ่ง (Coaching) เพื่อกำกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์ของครูอย่างต่อเนื่อง

4) D – Data-Driven Evaluation & Dissemination (ประเมินผลและขยายผล) ประเมินผลและขยายผล โดยเปรียบเทียบผลก่อน-หลังการทดลอง ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data-Driven) ยืนยันถึงการพัฒนาพฤติกรรมการอ่าน การใช้คำศัพท์ใหม่ และการเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นของเด็ก พร้อมเผยแพร่ผลเพื่อนำไปขยายผลใช้ในสถานศึกษาที่มีบริบทต่างกัน

ทั้งนี้ คำว่า LOCAL ในโมเดล READ-LOCAL หมายถึงองค์ประกอบหลัก 5 ด้านที่ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการอ่าน ได้แก่

L – Local Wisdom Integration บูรณาการภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพชรบุรี

O – Ownership of Learning ส่งเสริมให้เด็กเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตน

C – Community & Cultural Connection เชื่อมโยงนิทานกับชุมชนและประสบการณ์จริง

A – Active Engagement กระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น

L – Language Enrichment เสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาและคำศัพท์ใหม่

คุณค่าและประโยชน์ขององค์ความรู้ดังกล่าว คือ ทำให้ครูมีเครื่องมือและแนวทางการจัดการอ่านที่สอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทท้องถิ่น เด็กได้รับประสบการณ์การอ่านที่สนุก มีส่วนร่วม และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง โรงเรียนสามารถนำโมเดลไปใช้ได้จริงแม้มีทรัพยากรต่างกัน และหน่วยงานต้นสังกัดสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาเชิงนโยบายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในระดับปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

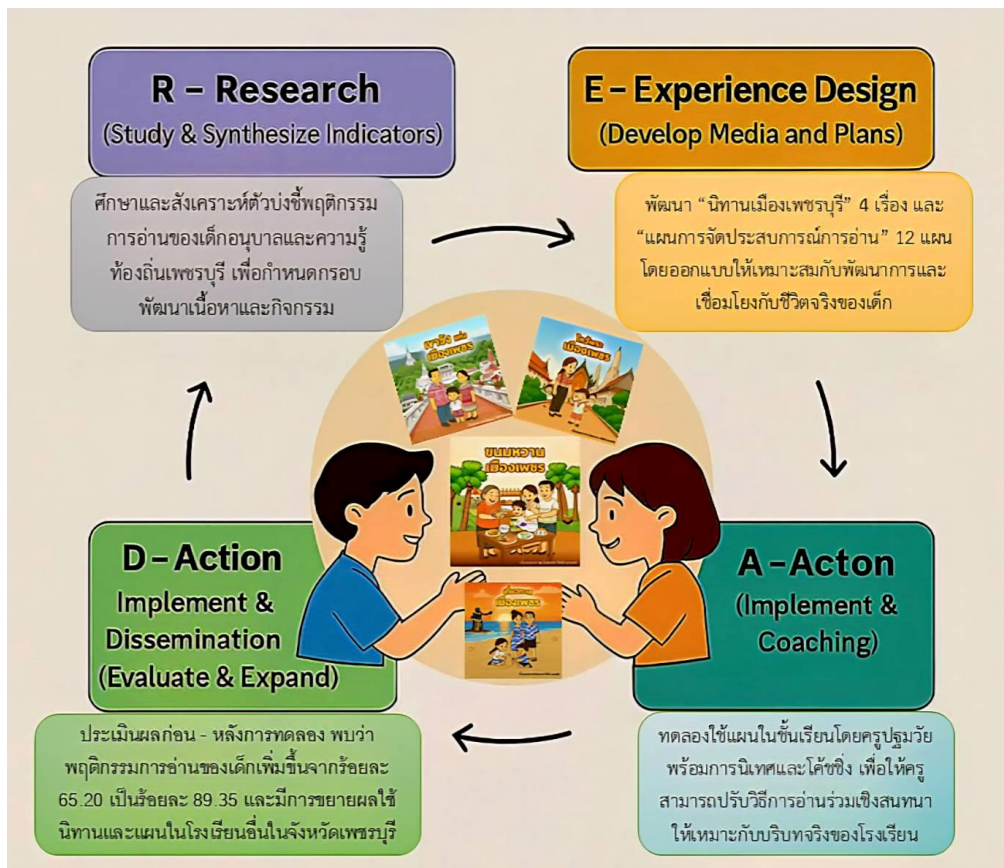

Figure 1: READ-LOCAL Model for Enhancing Kindergarten Children's Reading through Phetchaburi Local Tales

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า เด็กอนุบาลปีที่ 3 มีพฤติกรรมการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะความสนใจที่ไม่ต่อเนื่องและการใช้คำศัพท์ใหม่ที่ค่อนข้างจำกัด ผลดังกล่าวสะท้อนว่าสื่ออ่านที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงและบริบทชีวิตของเด็กเพียงพอ ส่งผลให้เด็กไม่สามารถสร้างความหมายจากเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง เมื่อเนื้อหาไม่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน เด็กจึงขาดแรงจูงใจภายในที่จะมีส่วนร่วมกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิด Emergent Literacy ของ Teale and Sulzby (1986) และงานของ Schickedanz and Collins (2020) รวมถึง Bus, Van IJzendoorn and Pellegrini (1995) ที่ยืนยันว่าการอ่านจะมีความหมายเมื่อเนื้อหาสัมพันธ์กับประสบการณ์จริงของเด็ก นอกจากนี้ ครูยังสะท้อนความต้องการสื่ออ่านที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นเพชรบุรีอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Context-Based Learning ของ Gruenewald (2003) ที่เน้นความสำคัญของสังคม-วัฒนธรรมในการสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรมการอ่านที่สังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ ความสนใจ การใช้คำศัพท์ใหม่ และการเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์จริง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนาหนังสือนิทานเมืองเพชรบุรี 4 เรื่อง และแผนจัดประสบการณ์การอ่าน 12 แผน ได้รับการประเมินคุณภาพในระดับ “มาก” จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งด้านเนื้อหา ภาษา ภาพประกอบ และความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยการใช้เรื่องราวท้องถิ่นเพชรบุรีเป็น

ศูนย์กลางช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมโยงทางอารมณ์และความเข้าใจตามธรรมชาติ สอดคล้องกับแนวคิด Dual Coding Theory (Paivio, 2006) ที่ชี้ว่าการใช้ภาพและภาษาร่วมกันช่วยส่งเสริมความจำและการตีความ นอกจากนี้ แผนจัดประสบการณ์ยังออกแบบตามแนวคิด Dialogic Reading (Whitehurst and Lonigan, 1998) ที่ส่งเสริมให้เด็กสนทนา ตั้งคำถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขณะที่บทบาทของครูในฐานะผู้พยุงการเรียนรู้ (Scaffolding) ตาม Vygotsky (1978) ช่วยให้เด็กขยับจากระดับความสามารถเดิมไปสู่ระดับที่สูงขึ้น นิทานและแผนที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาภาษาและการคิดของเด็กปฐมวัย ไม่ใช่เพียงสื่ออ่านอย่างเดียว

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การทดลองใช้จริงในชั้นเรียนยืนยันว่านิทานและแผนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.58$, $S.D. = 0.36$) เด็กมีความสนใจ ตื่นตัว และมีส่วนร่วมในการสนทนาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากแผนมีโครงสร้างชัดเจน ใช้คำถามปลายเปิด และกระบวนการอ่านเชิงโต้ตอบ ทำให้เด็กเกิดการคิดเชิงความหมาย และเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์ของตนเอง การสนับสนุนของครูผ่านการชี้แนะ การขยายความหมาย และการทวนคำ เป็นรูปแบบของ Instructional Scaffolding ที่ช่วยให้เด็กพัฒนาภาษาและความเข้าใจได้ลึกซึ้งมากขึ้น สอดคล้องกับงานของ Wasik & Bond (2001) ที่พบว่า การอ่านเชิงสนทนาช่วยเสริมคลังคำศัพท์ และทักษะการสื่อสารของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ สื่อที่พัฒนาและกิจกรรมหลังอ่านยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เด็กมีความสุข ปลอดภัย และกล้าแสดงออก ส่งผลต่อการพัฒนาภาษาตามธรรมชาติ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิผลพบว่าเด็กมีพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นเพชรบุรีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยพฤติกรรมการอ่านเพิ่มจากร้อยละ 65.20 เป็น 89.35 ซึ่งสะท้อนว่าการอ่านเพื่อความหมายของเด็กพัฒนาขึ้นอย่างเด่นชัด เด็กสามารถใช้คำศัพท์ใหม่ เข้าใจเนื้อหา และเชื่อมโยงเรื่องราวกับชีวิตประจำวันได้มากกว่าเดิม ผู้เชี่ยวชาญและครูประเมินนวัตกรรมในระดับ “มากที่สุด” ยืนยันว่าสื่อและแผนที่พัฒนามีความเหมาะสมและใช้ได้จริงในชั้นเรียน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิด Simple View of Reading (Gough and Tunmer, 1986) และ Reading Rope ของ Scarborough (2001) ที่ชี้ว่าการอ่านที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยทักษะการถอดรหัสและความเข้าใจภาษา ซึ่งสื่อและกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้สามารถพัฒนาได้ทั้งสองด้านอย่างครบถ้วน

โดยสรุป นิทานเมืองเพชรบุรีและแผนจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบโจทย์พัฒนาการด้านภาษา ความเข้าใจเชิงความหมาย และความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของเด็กอนุบาลปีที่ 3 ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งยังสร้างพื้นฐานสำคัญของการรักการอ่านและความภาคภูมิใจในบ้านเกิดอย่างยั่งยืนตามแนวคิดทางวิชาการร่วมสมัย

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนา “นิทานเมืองเพชรบุรี” ควบคู่กับแผนการจัดประสบการณ์การอ่านสำหรับเด็กอนุบาลปีที่ 3 โดยเชื่อมโยงสาระท้องถิ่นและสอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการอ่านของเด็กอนุบาลปีที่ 3 ในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง เด็กส่วนใหญ่มีความสนใจในการอ่านไม่ต่อเนื่องและมีการใช้คำศัพท์ใหม่จำกัด ขณะเดียวกัน ครูปฐมวัยสะท้อนถึงความต้องการสื่อและแนวทางการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับท้องถิ่นเพชรบุรี การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรมการอ่านที่ได้จากการศึกษาจึงเป็นกรอบสำคัญสำหรับการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

จากกระบวนการพัฒนา ได้สร้างหนังสือนิทานจำนวน 4 เรื่อง และแผนการจัดประสบการณ์การอ่านจำนวน 12 แผน ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญในระดับ “มาก” แสดงถึงความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ภาษา ภาพประกอบ และการเชื่อมโยงกับพัฒนาการเด็กและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพชรบุรี เมื่อนำไปทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง พบว่าครูสามารถใช้แผนการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กมีความสนใจและการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ตอบสนองต่อกิจกรรมและการตั้งคำถามเชิงความหมายได้ดีกว่าเดิม ผลการประเมินประสิทธิผลสะท้อนว่า เด็กมีพฤติกรรมการอ่านและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นเพชรบุรีสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพฤติกรรมการอ่านที่อยู่ในเกณฑ์ดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.20 ก่อนการทดลอง เป็นร้อยละ 89.35 หลังการทดลอง นอกจากนี้ ผลการประเมินจากครูและผู้เชี่ยวชาญยืนยันว่าสื่อและแผนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในระดับ “มากที่สุด”

โดยสรุป งานวิจัยนี้ยืนยันว่าการบูรณาการการอ่านกับสาระท้องถิ่นผ่านสื่อและแผนการจัดประสบการณ์ที่ออกแบบอย่างเป็นระบบ ไม่เพียงช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านและการใช้ภาษา แต่ยังปลูกฝังความรู้และความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดของเด็กอนุบาล อันเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำไปขยายผลต่อยอดเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในบริบทอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า เด็กมีพฤติกรรมการอ่านระดับปานกลางและต้องการสื่อที่เชื่อมโยงบริบทท้องถิ่น จึงควรใช้ “ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการอ่าน” เป็นกรอบพัฒนาสื่อและออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็ก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่านิทานและแผนประสบการณ์มีคุณภาพในระดับมาก สถานศึกษาควรบูรณาการใช้อย่างเป็นระบบ และหน่วยงานด้านการศึกษาควรสนับสนุนการเผยแพร่และขยายผลสู่โรงเรียนในพื้นที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการทดลองใช้พบว่าครูจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเด็กมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น จึงควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู และพัฒนาระบบโค้ชชิ่งนิเทศเพื่อรักษาคุณภาพการจัดกิจกรรมอ่าน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่าเด็กมีพฤติกรรมการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และนวัตกรรมได้รับการประเมินว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด สถานศึกษาควรบรรจุนวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการส่งเสริมการอ่าน และวางแผนขยายผลร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้นิทานเมืองเพชรบุรีกับนิทานทั่วไป เพื่อวิเคราะห์บทบาทของเนื้อหาท้องถิ่นต่อพฤติกรรมการอ่านและอัตลักษณ์เด็ก

2.2 ทำวิจัยเชิงติดตาม (Longitudinal Study) เพื่อตรวจสอบความคงทนของผลลัพธ์เมื่อเด็กเข้าสู่ระดับประถมศึกษา

2.3 ขยายกลุ่มตัวอย่างจากหลายสังกัดและบริบทที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงทั่วไป

2.4 พัฒนานิทานและสื่อการอ่านรูปแบบดิจิทัลหรือสื่อโต้ตอบ เพื่อศึกษาผลของเทคโนโลยีต่อแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของเด็กยุคใหม่

2.5 ศึกษาบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการอ่านร่วมกับเด็ก เพื่อวิเคราะห์ผลของการสนับสนุนจากบ้านและท้องถิ่นต่อพฤติกรรมการอ่านและการเรียนรู้แบบบูรณาการ

References

- Bronfenbrenner, U. (2005). *Making Human Beings Human: Bioecological Perspectives on Human Development*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Bus, A. G., Van IJzendoorn, M. H., & Pellegrini, A. D. (2019). Joint Book Reading Makes for Success in Learning to Read: A Meta-Analysis on Intergenerational Transmission of Literacy. *Review of Educational Research*, 79(2), 979–1007.
- Center on the Developing Child. (2021). *The Science of Early Childhood Development*. Harvard University. Retrieved March 13, 2025, from <https://developingchild.harvard.edu>
- Gough, P. B., & Tunmer, W. E. (1986). Decoding, Reading, and Reading Disability. *Remedial and Special Education*, 7(1), 6–10.
- Gruenewald, D. A. (2003). The Best of Both Worlds: A Critical Pedagogy of Place. *Educational Researcher*, 32(4), 3–12.
- Mol, S. E., & Bus, A. G. (2018). Toward a Framework for Evidence-Based Children's Book Selection for Shared Reading in Early Childhood Classrooms. *Early Education and Development*, 29(4), 1–22.
- National Institute for Early Education Research. (2020). *The State of Preschool 2020*. New Brunswick, NJ: Rutgers University.
- OECD. (2020). *Early Learning and Child Well-Being: A Study of Five-Year-Olds in England, Estonia, and the United States*. Paris: OECD Publishing.
- Paivio, A. (2006). *Mind and Its Evolution: A Dual Coding Theoretical Approach*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Scarborough, H. S. (2001). Connecting Early Language and Literacy to Later Reading (Dis)Abilities: Evidence, Theory, and Practice. In S. B. Neuman & D. K. Dickinson (Eds.), *Handbook of Early Literacy Research* (Vol. 1, pp. 97–110). New York: Guilford Press.
- Schickedanz, J. A., & Collins, M. F. (2020). *So Much More Than the ABCs: The Early Phases of Reading and Writing*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children (NAEYC).
- Siraj-Blatchford, I., Sylva, K., Muttock, S., Gilden, R., & Bell, D. (2021). *Researching Effective Pedagogy in the Early Years*. London: Department for Education and Skills.
- Snow, C. E. (2022). The Science of Reading and Its Educational Implications. *Educational Psychologist*, 57(3), 145–160.
- Teale, W. H., & Sulzby, E. (Eds.). (1986). *Emergent Literacy: Writing and Reading*. Norwood, NJ: Ablex.
- UNESCO. (2019). *Learning to Become: The Futures of Education Initiative*. Paris, France: UNESCO Publishing.

- UNESCO. (2022). *Early Childhood Care and Education*. Paris, France: UNESCO Publishing.
- UNICEF. (2023). *Early Childhood Education and Development Report 2023*. New York: UNICEF.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wasik, B. A., & Bond, M. A. (2001). Beyond the Pages of a Book: Interactive Book Reading and Language Development in Preschool Classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 243–250.
- Whitehurst, G. J., & Lonigan, C. J. (1998). Child Development and Emergent Literacy. *Child Development*, 69(3), 848–872.
- World Bank. (2021). *Learning Poverty and Early Childhood Education*. Washington, DC: World Bank Group.